

Vrijdag

15

Peter Middendorp vindt dat Caroline van der Plas goed kan doen of ze dom is

16

Het Ideaal: van Mark van Baal worden olieconcerns onrustig

27

Daniel Kahneman (1934 - 2024) de grootvader van de gedrags economie

Ethisch hacken kun je jongeren het best vroeg bijbrengen

Malaika Mughal Uribe (11) met haar moeder. Door de game HackShield werd de interesse van Malaika voor ethisch hacken gewekt.

Jongeren met interesse in hacken leren dat vaak buiten het reguliere onderwijs om, waar de verleiding van lucratieve cybercriminaliteit op de loer ligt. Een aantal instellingen probeert aanstormende hacktalenten op het juiste pad te houden – en dat is hard nodig.

Door **Frank Rensen**
Foto's **Daniel Rosenthal**

Opeen computerscherm van zowat anderhalve meter breed verschijnen alle webadressen van basisscholen in Den Haag. Een stagiair-hacker achter het scherm schrijft, met behulp van ChatGPT, een computerprogramma dat kan aanwijzen welke van de schoolwebsites verouderde versleutelingen gebruiken. 'Precies wat cybercriminelen zoeken', vertelt hij. 'Als een school deze versleuteling niet vernieuwt, kunnen kwaadwillende hackers de hele site op slot zetten.' Zo'n digitale gijzeling overkwam de KNVB recentelijk – om weer toegang tot het ledenbestand te krijgen, betaalde de voetbalbond naar verluidt meer dan een miljoen euro losgeld aan cybercriminelen.

Vanuit een overheidsgebouw in Den Haag, een paar verdiepingen verwijderd van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming, zoeken stagiairs van het Dutch Institute for Vulnerability Disclosure (DIVD) naar kwetsbaarheden in het internet. Het doel is om deze gaten te vinden voordat cybercriminelen dat doen. Het DIVD is een onderzoeksinstituut en leerschool voor 'ethische hackers' ineen. Zij plegen aanvallen via internet zoals cybercriminelen dat doen, maar dan om de boel te beschermen. 'Met een hamer kun je ook bouwen', zegt DIVD-medeoprichtster en oud-Tweede Kamerlid Astrid Oosenbrug (PvdA). Het is de onofficiële lijfspreuk van ethische hackers.

De begeleider van DIVD-stagiairs is medeoprichtster Victor Gevers, die in 2016 én 2020 het Twitteraccount van Donald Trump hackte. Met een aantal slimme trucs en het gokken van de wachtwoorden 'yourefired' en 'maga2020' (van Trumps slogan, *make America great again*) wist Gevers in te loggen. 'Als cybercriminelen dit hadden gedaan, konden ze wie weet wat voor schade aanrichten. Trumps tweets kunnen leiden tot de bestorming van het Capitool', zegt Gevers. Op het eerste gezicht lijkt het er misschien niet op,

➔ LEES VERDER OP
PAGINA 14

COEN ZANDSTRA (19):

'Ik ben weleens benaderd door iemand om samen creditcardfraude te plegen, maar ik zei nee'

■ 'Ik studeer ict aan de Haagse Hogeschool. Daarnaast ben ik vrijwilliger bij het Dutch Institute for Vulnerability Disclosure (DIVD) en ik wil als vrijwilliger opsporingswerk gaan doen bij de politie. Het is echt helemaal mijn ding. Ik zie hacken niet alleen als het hacken van systemen, maar ook als het nieuwsgierig zijn over het omzeilen van de regels voor eigen gewin: in groep 3 legde ik mijn huiswerkboekje bijvoorbeeld op de stapel met nagekeken boekjes, met mijn eigen cijfer erin. Dat is ook hacken, alleen niet digitaal. 'Laatst zat ik in de wachtkamer bij de orthopeed en keek welke apparaten er allemaal verbonden waren aan

het gasten-wifi. Daar zag ik dat allerlei tandartsapparatuur aan dit netwerk was verbonden. Ik kon zo door hun beveiligingscamera's kijken. Dat heb ik ze verteld. Daar schrokken ze van, maar ze vonden het goed om te weten.

'Ik heb zelf de wet nooit overtreden. Het is wel aantrekkelijk, omdat er goed aan te verdienen valt. Ik ben weleens benaderd door iemand om samen creditcardfraude te plegen, maar ik zei nee. Wat ik fijn vind aan de programma's van het DIVD is dat je allerlei andere hackers leert kennen, met wie je een passie deelt. Samen ontdek je wat voor goeds je allemaal kan doen.'

zo veel schade aanrichten, dat hun aanvallen soms lijken op die van statelijke actoren', zegt Floor Jansen, leider van het High Tech Crime Team van de Nederlandse politie en oprichter van Hack_Right. Toen een grote internet-provider een aantal jaar geleden opeens compleet platlag, bleek daar een jonge Nederlandse hacker achter te zitten, die zelf alleen maar gratis films wilde downloaden. 'Dat is hét klassieke profiel van een jonge cybercrimineel: veel kennis in huis, met niet eens de allerslechtste motieven. Om hen op het juiste pad te krijgen is Hack_Right opgericht.'

Zo plaatste Hack_Right eens een jonge hacker bij ict-dienstverlener CGI. De 16-jarige had de administratie van zijn school gekraakt om zichzelf vrijstelling van lessen te kunnen geven. Bureau Halt besloot hem als straf aan de slag te zetten bij Ad Buckens, cybersecurity-expert bij CGI: 'We hebben hem de richtlijn Coordinated Vulnerability Disclosure van het Nationaal Cyber Security Centrum laten herschrijven, zodat jongeren deze kunnen begrijpen en raadplegen', vertelt Buckens. Volgens Jansen vond de jonge hacker een sparringpartner in Buckens, met wie hij voor het eerst zijn obsessie voor cyberveiligheid kon delen. Buckens: 'Toen we later nog eens contact met hem opnamen, was hij een succesvolle softwareontwikkelaar.'

Hoewel ethisch hacken nauwelijks op het Nederlandse curriculum staat, groeit de niche gestaag: zo telde DIVD Academy, de opleidingsinstelling van het DIVD, in 2023 zo'n vierduizend aanmeldingen – een verduubeling ten opzichte van het jaar ervoor. Dit succes is voor een groot deel te danken aan het informele karakter van DIVD Academy: het is een leerschool van en voor hackers, waar anders-denken wordt verwelkomd in plaats van gestraft.

Oosenbrug: 'Een van onze stagiaires moest op zijn hogeschool een essay over kunstmatige intelligentie (AI) schrijven. Dat deed hij met behulp van AI, om te laten zien wat kunstmatige intelligentie wel en niet kan. Zijn cijfer: een onvoldoende. Schandalig, vind ik - dit is precies het soort denken dat wij belonen.'

Nog een vorm van extracurriculair hackersonderwijs is HackShield, een educatieve game voor kinderen. Het kent zo'n 200 duizend spelers in Nederland, die als heldhaftige cyberagenten vrienden en familie beschermen tegen cyberaanvallen. Spelers leren over internet, privacy en cybersecurity door puzzels op te lossen.

'De wereld verandert sneller dan het onderwijs aankan, met name qua digitalisering', zegt Tim Murck, medeoprichter van HackShield. 'In mijn ogen is het belangrijker om kinderen te helpen nadenken over technologie, privacy en betrouwbare informatie online dan over Duitse grammatica – daar gebruiken ze over een paar jaar toch vertaalssoftware voor. Het is alsof we kinderen voorbereiden op ons eigen leven van tien jaar geleden.'

Spelers met een hoge score brengt Murck in contact met het DIVD of it-bedrijven, voor snuffelstages. 'Daarnaast organiseren we live-evenementen, waarbij onze cyberagenten door de politie en een burgemeester worden bedankt voor hun diensten in HackShield', vertelt Murck. 'Het is een toneelstuk dat ze bloedserius nemen: de politie beëdigt kinderen als 'echte' cyberagenten. Bij die kids zie je dan echt een identiteit ontstaan. Ik heb kinderen vol zelfvertrouwen aan volle zalen zien uitleggen hoe de ouders in het publiek tweestapsverificatie kunnen installeren.'

COLUMN

PETER MIDDENDORP

Caroline van der Plas is niet dom, maar ze kan wel goed doen alsof

'S Avonds laat in bed, als de slaap niet wil komen en de ergernissen van de dag nog hoog in haar staan opgestapeld, wil Caroline van der Plas, menselijk zoals wij allemaal, weleens een onbeheerst bericht op X versturen, dat de plank geweldig mislaat, maar dat we hier niet zullen herhalen, omdat ze de volgende dag zelf ook niet altijd blij mee is.

In interviews heeft Van der Plas verteld hoezeer zij haar overleden partner mist. Dat nam me erg voor haar in. Nooit meer iemand aan wie je je verhaal kwijt kunt. Nooit meer iemand die op tijd tegen je zegt: 'Zo is het wel weer genoeg, lieverd. Leg die telefoon nu maar even weg.' Zo iemand gun je iedereen.

Maar verticaal worden haar teksten niet beter. Als ze recht op staat, bedoel ik. Wat ze bij daglicht zegt. Tussen een verticale en horizontale Van der Plas lijkt overigens vaak maar weinig tijd te verstrijken. Als ik haar zie, is ze meestal net uit bed of moet ze er nodig naartoe.

In de Kamer ging het vorige week overduidelijk over de partijen BBB en PVV. Evengoed stond ze er weer, hangend tegen het hekje van de interruptiemicrofoon. 'Weet u wel hoeveel kiezers, die op BBB en PVV hebben gestemd, u hier zomaar even wegzet?'

Het is ook vermoeiend om altijd maar weer dezelfde domme zinnestjes op te zeggen. De politieke bijdrage van Van der Plas is van zichzelf een korte samenvatting. De boer zorgt voor ons eten. Ik mis het andere geluid. Nu zet u miljoenen kiezers weg. En wat zijn we nou met zijn allen aan het doen, zo vermoeid mogelijk uitgesproken.

Nee, Caroline, er wordt niemand weggezegt, het ging niet over kiezers, maar over jou en jouw partij

Je zou haar wel willen toeroepen: 'Neehee, er wordt niemand weggezegt, het ging niet over kiezers, maar over jou en je stomme partij, die vinden we niet leuk, dat weet je best.' Maar je bent zelf ook moe.

Over Van der Plas wordt wel beweerd dat ze het klimaatprobleem tenminste niet ontkent – toch een opsteker, ergens. Volgens mij is er niks van waar Van der Plas luistert goed naar de wetenschap, ze gelooft ook wel dat de natuur verandert en dat de mens daar misschien iets

mee te maken heeft, maar ze wil ook andere stemmen horen, het andere geluid hoor je nooit – mag dat niet? Waarom mag dat niet?

Dan kun je zeggen: wat kan zij eraan doen dat ze niet weet hoe wetenschap werkt – wat maakt dat nou uit? Ze kan ook niet rekenen, ze heeft dyscalculie. Dan mag ze van jou ook geen rijksbegrotingen opstellen, zeker? Weet je wel hoeveel mensen met dyscalculie je hiermee wegzet? Maar dan begrijp je me verkeerd. Mensen met dyscalculie zouden juist rijksbegrotingen moeten opstellen, alleen maar, uitsluitend. Het is al veel te lang niet gebeurd.

Van der Plas is niet dom, ze kan wel goed doen alsof. Mensen die over klimaatwetenschap beweren dat ze het andere geluid missen, zeggen eigenlijk: interessant, maar ik mis de waarheid in dit verhaal, de misleiding. Voor het completere plaatje zullen we eerst toch ook moeten horen wat het rookgordijn hierover te zeggen heeft.

De waarheid tegen de waarheid wegstrepen en op nul uitkomen, eerder heeft het arme mens geen rust.

TIM VAN DER SLUISZEN (19):

Je kruipt in de huid van een aanvaller, dat is best spannend'

■ 'Ik doe een mbo-opleiding game development en loop stage bij DIVD Academy. Het typische beeld van hackers is dat van supersnel typende duistere figuren in capuchons, met allemaal rare pop-ups op hun scherm. Dat klopt voor geen meter: hacken kost tijd. Je kijkt steeds naar hoe een systeem, bijvoorbeeld een website, reageert op een specifieke opdracht, in de hoop dat het daarbij te veel informatie prijsgeeft.

'Op een website kun je navigeren door op links te klikken, de site verwijst je dan

door naar een andere pagina. De namen van die pagina's, zogeheten url's, staan ook boven in de zoekbalk. Als je wat speelt met die url's, verwijst de website je soms per ongeluk naar een verborgen pagina, waar allerlei geheime gegevens staan. Dit doe ik alleen met toestemming van de website-eigenaar.

'Hacken geeft me dan een soort Robin Hood-gevoel: het mag eigenlijk niet, maar je doet het voor het goede. Je kruipt in de huid van een aanvaller, dat is best spannend.'